

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - XVII : EUGENE-ACHILLE GERBOSCH

In deze en volgende bijdragen behandelen we nog enkele kunstenaars rond de figuur van Jan DE CLERCK : E.A. GERBOSCH, L. DE SELLIERS & E. WILKIN.

Als eerste in de rij Eugène-Achille GERBOSCH, op 8 oktober 1876 te Sint-Joost-ten-Noode geboren als zoon van François GERBOSCH & Marie WALCKENS. Hij was gehuwd met Al-dia LARUE (Oostende, 16 juli 1876 - 19 april 1948) en was bediende, later bureeloverste bij het Zeewezen te Oostende.

Voor Wereldoorlog I woonde GERBOSCH in de Amsterdamstraat 22, in de twintiger jaren in de Alfons Pieterslaan 31, in de dertiger jaren in de Velodroomstraat, 20, dan in de François Musinstraat 19 en tot slot in de Plantenstraat 52.

E.A. GERBOSCH overleed te Oostende op 3 april 1951.

GERBOSCH beoefende de schilderkunst in zijn vrije tijd en wist tot heel knappe resultaten te komen; bewijs daarvan zijn heel sterk "Zelfportret" bewaard in het Museum voor Schone Kunsten te Oostende, waarvan de kwaliteiten pas tijdens de tentoonstelling "150 jaar Oostendse kunstenaars" geopenbaard werden (1980).

X X X

Heel vroeg al raakte GERBOSCH met Jan DE CLERCK bevriend, en op 5 november 1908 werd hij medestichter van de "Cercle Artistique d'Oostende" ten huize van Jan DE CLERCK.

Tijdens het 2e Salon van de "Cercle Artistique" (1909) toonde hij volgende werken (1) : "Het havenhoofd", "Oostende onder sneeuw" (pastel), "Het Maria-Hendrikapark" (pastel), "Winterzon" (aquarel), "Kanaal te Brugge" (aquarel), "Hoekje in de haven" (aquarel), "Kanaal te Sas-Slykens" (aquarel), "Mist" (aquarel), en "De Palingpot" (aquarel).

In 1912 stuurde hij werk in naar het salon van de "Kunstkring van Nieuwpoort-stad", waarvan hij effectief lid was : "Het dorp in het gebergte".

In 1914 deed hij nog mee aan het vroegtijdig beëindigde zomersalon van de "Cercle Artistique" in de Kon. Gaanderijen (2)

1919 : Reis naar Venetië, samen met Jan DE CLERCK.

X X X

GERBOSCH' beste periode als kunstenaar situeert zich in de tussenoorlogse jaren : de tijd van de galerij "STUDIO", opgehouden door Blanche HERTOGHE in de Adolf Buylstraat 36.

GERBOSCH stelde er meerdere malen tentoon. Het is ook in de kringen van de "STUDIO" dat Antoine SCHYRGENS GERBOSCH situeert in zijn boeiende mémoires : "Le monde inconnu des artistes" (Dinant, 1957).

Van 20 december 1934 tot 8 januari 1935 deed GERBOSCH mee aan een groepstentoonstelling in de zaal "Studio". De tentoonstelling liep onder de titel "Le Petit Tableau". De andere exposanten waren James ENSOR, Félix LABISSE, Léo POPPE, Antoine SCHYRGENS, Marthe VELLE, Léon VERBEKE, Pierre VERBEKE & Gusto LEYS (3). GERBOSCH toonde volgens de catalogus enkel lino'sneden.

21-30 december 1935 : individuele tentoonstelling in de zaal "Studio" met volgende werken : - olieverf : Terugkeer van de kudde, Dreef in Vlaanderen, Huisje in de zon, Hoekje te Brugge, Straatje te Napels, Kanaal te Venetië, Herfst-landschap, 't Staketsel, Vlaams landschap.

- gouache en aquarel : Straatje te Brugge, Brugge-de-Dode, impressie, Wegje in de bergen, Italië, Wegje in de bergen; Istrië, Canottieri te Venetië, Laatste zonnestralen te Venetië, Maanopgang in de Ardennen, Zon en sneeuw, Licht en sneeuw, Bij ebbe, Kanaal in Vlaanderen (2x), Treurwilg, Oud Vismijn, Het veer bij winter, Het veer bij zomer, Herfstmorgen, Lentezon, Landschap in Vlaanderen, Golven en meeuwen, Ter rust, Zeilen in de zon, Einde van de dag, Sterke bries, Slingering, De oude scheepswerf, Schaduwen en weerkaatsingen, Het glorieuze wrak, Avondschemering, Hoekje in het dok (2x), Onder volle zeilen (sepia), Hoevetje langs het water.
- gravures : Op de terugweg; marine, Toren te Lissewege, Storm, Bij ebbe, Hoekje van het dok, Nocturne, Schaduwen en weerkaatsingen, Nacht op zee, De Pannenaar.
- basreliëf : Het ophalen van het net.

Van 31 december 1935 tot 16 januari 1936, deelname aan een tentoonstelling met marines in de "STUDIO", samen met Oscar CORNU, Armand DELWAIDE, Daan THULLIEZ, Leon VERBEKE en Emile WILKIN.

Hij stelde volgende werken tentoon : Golven & meeuwen, Oude werf, Het eervolle wrak, Zonsondergang, Onder volle zeilen (sepia), schaduwen en weerkaatsingen, Op de terugweg (gravure).

X X X

Voor de catalogus van GERBOSCH' individuele tentoonstelling schreef niemand minder dan James ENSOR het voorwoord.

Daar die tekst niet voorkomt in de uitgaven van ENSOR's geschriften, laten we ze hier integraal volgen :

CATALOGUE DES OEUVRES
DU PEINTRE

E.-A. GERBOSCH

Exposition du Studio
21 au 30 Décembre 1935

Préface du baron, Maître Ensor

Pour saluer une belle figure.

Gerbosch il se nomme. Commodore on le surnomme.

Honneur de la marine d'école, de guerre, marchande et d'Ostende.

Il est loyal, ferme, constant et brave par excellence.

Ecrivain bien né, blindé, bien loti, casquetté d'or oxydé, boutonné de vermeil plombé; il écrit sans répit, admirons le pendant belge du grand Loti de France.

O la belle plume de mouette encreée de sel marin.

Brave Gerbosch, coeur d'or en barre, belle franchise de port et de maintien, esprit fécond et généreux, peintre-graveur universel, vous défendez, et sans faiblesse, nos sites marins, vous adorez nos dunes grises, arrosez les oyats, etc. Oui, oui, oui; ya, ya, ya; Yes, Yes, Yes.
 Et quand perché sur les mats de perroquets, de hune, de cocagne ou de cacatoès, vous dominez les grandes eaux et quand hissé sur la dune et bleuté par les bises ou éventé par les brises, vous défiez les vents les plus divers; toutes les fées de l'estran, toutes les roses les plus roses du paradis des vents murmurent gaiement : Vive vous Gerbosch, brave travailleur de la mer, cher amant de la terre, nous vous aimons à vous nos caresses soufflées par les vents. Oui, cher peintre dunier caressé par les mousses, votre écu de gueules sablé sonnera franc à l'oeil droit de nos cadets d'art.
 Gerbosch de votre banc de quart veuillez aux grains et branle bas de combat, arborez vos pavillons quand les pourpres détonnent, dressez vos linos gravés. Hardi ! pas de quartier. Abîmez sans pitié. Coulez sans merci, les vandales ou pirates et leurs marie-saloppes et sus et resus aux destructeurs de nos sites, aux ennemis de nos beautés.

James ENSOR.

Ostende, décembre "35

In 1932 verscheen Karel JONCKHEERE's roman "Brozen's Anny", uitgegeven te Gent. Het boek werd versierd met 3 lino's van GERBOSCH.

Uit 1936 dateert GERBOSCH's "Zelfportret", door Albert & Simonne VAN VLAANDEREN-GERBOSCH aan het Museum voor Schone Kunsten van Oostende geschonken (inv. 426; aquarel 80 x 60 cm) (5).

Voor 1940 bezat het Museum van Oostende een olieverf van GERBOSCH : "Marinée en mers" (66 x 83 cm). Het werk ging verloren tijdens de brand van het stadhuis in mei 1940 (6).

X X X

GERBOSCH ALS AUTEUR.

Zelf schreef de kunstenaar enkele geromanceerde verhalen over de zee :

- Amiraux et corsaires belges, Brussel (GOEMAERE), 1943. Verlucht met eigen illustraties.
- Pêcheurs de Flandre, Paris-Brussel (L'EGLANTINE), s.d. (met eigen illustraties)
- Les Morutiers de Flandre, (Flandre Littéraire), 1929.

Norbert HOSTYN

- Nota's :
1. 2e salon des peintres Ostendais (tentoonstellingscat), Oostende (Kursaal), 1909 (11-25 april 1909).
 2. Le Carillon, 23 juli 1914
 3. Studio, Cinquante-deuxième Salon. Le petit tableau (tentoonstellingscat.), Oostende, 1934.
 4. Catalogue des oeuvres du peintre E.A. GERBOSCH. Exposition du Studio 21 au 30 décembre 1935.
 5. 150 jaar Oostendse schilders (tentoonstellingscat.), Sint-Truiden 1980, nr. 36. 150 jaar Oostendse schilders (tentoonstellingscat.), Weert, 1981 nr. 36.
 6. C. LOONTIENS, L'histoire d'Ostende expliquée..., p. 38.